

FACTSHEET

Onderzoek naar culturele vooringenomenheid bij Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR)

Samenvatting

1. Inleiding
2. Associatie bij VTRR
3. Culturele vooringenomenheid
 - 3.1 Denken vanuit een culturele vooringenomenheid
 - 3.2 Aandacht voor culturele vooringenomenheid binnen VTRR
4. Triage-instrument
 - 4.1 Waardering triage-instrument
 - 4.2 Triage-instrument en culturele vooringenomenheid
5. Pad naar besluitvorming
 - 5.1 Cruciale momenten veiligheidsbeoordeling
 - 5.2 Complexe veiligheidstaxatie
 - 5.3 Culturele vooringenomenheid als verstrend element
 - 5.4 Betrokkenen bij veiligheidstaxatie
6. Schadelijke Traditionele Praktijken (STP)
 - 6.1 Omgaan met STP
 - 6.2 STP of stalking?
7. Conclusies
8. Aanbevelingen

Bijlage: Illustratie aan de hand van drie casussen

Samenvatting

In juni - september 2020 is onderzoek uitgevoerd bij VTRR naar culturele vooringenomenheid. De aanleiding is dat de gemeenteraad wil weten of culturele vooringenomenheid bij VTRR een rol kan spelen. Het doel is om inzicht te krijgen in eventueel risico op inschattingfouten. Het onderzoek bevordert dat VTRR reflecteert op eigen handelen, wat zeker gelukt is. De medewerkers vinden het waardevol om uitvoerig stil te staan bij het onderwerp culturele vooringenomenheid. Uit het onderzoek blijkt dat culturele vooringenomenheid maar een kleine rol speelt in de besluitvorming ten aanzien van veiligheidsbeoordeling. Culturele vooringenomenheid is echter nooit helemaal uit te sluiten, omdat elke medewerker in eerste instantie op een bepaalde manier denkt door de sociale /culturele context waarin men is opgegroeid. Het gaat vooral om de bewustwording van elke medewerker ten aanzien van culturele vooringenomenheid. En daar is VTRR zich bewust van. Het voorkomen van culturele vooringenomenheid zit in het doorlopen van het feitelijke triage-instrument, de intercollegiale overleggen en het multidisciplinair werken. De specifieke kennis van de STP-expert is daarbij van belang. Deze expert kan ingeschakeld worden wanneer er een vermoeden van STP is. De besluitvorming kan complex zijn, maar dat heeft niet persé met culturele elementen te maken. Vaak speelt er veel, is er weinig tijd beschikbaar om alles goed uit te zoeken en beschikken medewerkers over

weinig kwalitatief goede informatie. Een inschattingfout kan dan ontstaan uit het feit dat er summiere, gekleurde informatie binnenkomt. Toch lijkt VTRR dit goed te ondervangen door altijd met minimaal twee beoordelaars naar een casus te kijken, zo nodig aangevuld met specifieke expertise vanuit een gedragswetenschapper, vertrouwensarts of werkbegeleider. De aanbevelingen naar aanleiding van dit onderzoek zijn om nog meer expliciete aandacht aan culturele vooringenomenheid te besteden binnen de organisatie. Dat is met name vanuit de medewerkers zelf aangegeven. Verder is het ook goed om het onderwerp ter sprake te brengen bij de omliggende partners, die ook met een 'gekleurde bril' naar een casus kunnen kijken en de informatie als zodanig over kunnen dragen.

1. Inleiding

Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR) is een organisatie waar mensen (zowel particulieren als professionals) terecht kunnen wanneer zij hulp zoeken bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Het stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling is voor de gemeente Rotterdam een belangrijk speerpunt. De samenwerking met VTRR is daarbij heel belangrijk. Vanuit de gemeente Rotterdam is de vraag gesteld om onderzoek te doen naar mogelijke culturele vooringenomenheid in de besluitvormingsprocessen bij VTRR. De aanleiding voor deze vraag is dat er in het gemeenteraadsdebat over het inspectie-onderzoek naar de aanpak van stalking door Bekir E. is gesteld dat er sprake was van een mogelijke culturele vooringenomenheid.

Culturele vooringenomenheid is niet direct een gangbare term en is ook niet gemakkelijk te onderzoeken. Hieronder staat de term toegelicht:

Culturele vooringenomenheid houdt een cultureel vooroordeel in. Een cultureel vooroordeel beschrijft een denkpatroon dat leidt tot oordelen op basis van idealen van het eigen culturele systeem. Culturele vooroordelen kunnen leiden tot aannames en stereotypen over een andere cultuur, gebaseerd op onze eigen beperkte ervaring van die wereld. Culturele vooroordelen zorgen er dus voor dat je op een bepaalde manier naar de andere culturele groep gaat kijken. Daardoor kunnen er te snel conclusies worden getrokken ten aanzien van de andere etnische groep en eventueel verkeerde inschattingen worden gemaakt.

Een aantal vragen staan centraal in dit onderzoek:

- Wat de mogelijke rol is van culturele vooringenomenheid in de besluitvorming ten aanzien van veiligheidsbeoordeling.
- Op welk moment kom je tot het besluit dat er sprake is van Schadelijke Traditionele Praktijken?
- Hoe ziet besluitvorming ten aanzien van veiligheidsbeoordeling bij VTRR eruit als er specifiek culturele elementen zijn?

In hoofdstuk 7 (conclusies) zijn deze onderzoeksvragen beantwoord.

Bij de beantwoording van deze vragen is bewust gekozen voor kwalitatief onderzoek, zodat meer zicht verkregen kan worden in factoren, overwegingen, dilemma's, opvattingen, etc. die een rol spelen in besluitvormingsprocessen, w.o. overwegingen van 'culturele' aard. Er is gesproken met twee werkbegeleiders, één gedragswetenschapper en vijf procesregisseurs door middel van 1-op-1 interviews. Vervolgens heeft er een observatie plaatsgevonden bij een online casuïstiek-overleg en is er een focusgroep georganiseerd met medewerkers om het onderwerp verder uit te diepen in onderlinge interactie. In deze factsheet staan de resultaten beschreven van dit kwalitatief onderzoek.

2. Associatie bij Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond

Aan de medewerkers is gevraagd welke associatie zij hebben bij VTRR. Daaruit komen de volgende associaties naar voren, die de complexiteit van het werk illustreren:

Wat leuk wordt gevonden aan het werk is de afwisseling en de uitdaging die het werk biedt. Geen enkele dag is hetzelfde, zo wordt aangegeven. Verder is het belangrijk om gezond verstand te gebruiken in dit werk en vindt men het fijn om een bijdrage te leveren aan het welzijn en de veiligheid van de cliënten.

3. Culturele vooringenomenheid

3.1 Denken vanuit een culturele vooringenomenheid

In het onderzoek is gevraagd welke rol culturele vooringenomenheid kan spelen in het beoordelen van casussen en welke invloed dat kan hebben op de keuzes die gemaakt worden in de aanpak van dergelijke casussen. Uit het onderzoek blijkt dat culturele vooringenomenheid niet helemaal is uit te sluiten. Maar over het algemeen is men het erover eens dat het niet veel voorkomt binnen VTRR. Sommigen geven aan dat het niet helemaal uit te bannen is omdat culturele vooringenomenheid ook kan worden meegegeven door andere partijen buiten VTRR. Bovendien kan culturele vooringenomenheid bij iedereen voorkomen en dat het te maken heeft met het perspectief van het individu. Men is het erover eens dat het een belangrijk aandachtspunt is voor VTRR. Men is alert op culturele vooringenomenheid, maar ze bevragen elkaar er niet expliciet op. In Rotterdam zijn veel casussen waarbij culturele vooringenomenheid een mogelijke valkuil is vanwege de multiculturele samenstelling van de bevolking. Medewerkers moeten veel schakelen in wat er speelt, of cultuur belangrijk is en in hoe ver ze moeten inzoomen. Het is niet altijd direct duidelijk wanneer iets een cultureel vooroordeel is. Maar ze proberen culturele vooroordelen wel te voorkomen. Een aantal punten worden hierbij aangegeven:

'Je moet de hele tijd nieuwsgierig en alert zijn om de juiste informatie te krijgen én goed luisteren'.

- dat je altijd moet proberen om met een neutrale bril te kijken
- dat je moet zorgen dat je de juiste informatie krijgt

- dat je altijd moet openstaan voor verschillende mogelijkheden en jezelf goed moet informeren
- dat je inleven belangrijk is
- dat je gespecialiseerde collega's kan raadplegen en met elkaar kunt sparren
- dat in de veiligheidstaxatie de feiten worden 'gewogen' en dat het (minimaal) 4 ogen principe hierbij helpt
- dat informatie 'van buitenaf' niet zomaar wordt overgenomen, er wordt altijd overlegd.

Ook is gesproken met medewerkers over de invloed hun eigen (culturele) achtergrond op het beoordelen van casussen en wat hun eigen valkuilen daarbij kunnen zijn. Daarover zijn de volgende opmerkingen gemaakt:

- **Denken in een bepaalde richting is voor te stellen.** Zeker wanneer de context en de problematiek van de casus bekend is en er zijn al meer van dit soort casussen geweest.
- **Soms is het lastig om je te verplaatsen in andere culturen.**
- **Werken met een divers team met verschillende culturele achtergronden.** Medewerkers met een andere culturele achtergrond dan de Nederlandse worden weleens geraadpleegd door collega's omdat zij vanuit hun cultuur soms beter begrijpen wat er speelt in een bepaalde gemeenschap. Het gaat dan vooral om herkenning.
- **Bewust zijn van je eigen valkuil als je zelf een andere culturele achtergrond hebt.** Een medewerker met een andere culturele achtergrond dan de Nederlandse geeft aan dat haar valkuil weleens is om ervan uit te gaan 'bij ons zit dat zo'. Maar ze realiseert zich tegelijkertijd dat elke familie andere regeltjes kan hebben.
- **Kijken naar houding in plaats van culturele achtergrond.** Een medewerker geeft aan dat ze in een voorgaande baan heeft geleerd om te kijken naar de houding van mensen en niet zozeer naar de culturele achtergrond.
- **Begrip en inlevingsvermogen door eigen jeugd.** Een medewerker is opgegroeid in Rotterdam-Zuid, wat heeft geleid tot begrip en inlevingsvermogen.

3.2 Aandacht voor culturele vooringenomenheid in de organisatie

Binnen VTRR is er aandacht voor de culturele vooringenomenheid en lijkt deze niet van invloed is op het bepalen van de aanpak. Na het lezen van een melding ontstaat er altijd een eerste ingeving. Maar daarna gaat men verder met dossieronderzoek, kijken naar eerdere signalen, intercollegiaal overleggen met collega's en triage. Als er in de richting van STP wordt gedacht, wordt de STP-expert betrokken. Men geeft aan dat elke aanpak maatwerk is. Er wordt gewerkt met het handelingsprotocol en volgens de kaders, maar dan kan men nog net een andere gedachtengang hebben. Getracht wordt om altijd tot consensus te komen in de aanpak van een casus. Wanneer men het in de aanpak niet met elkaar eens is wordt er een gedragswetenschapper betrokken en wanneer dat niet tot consensus leidt, dan kan de werkbegeleider betrokken worden. Maar dat komt vrijwel niet voor. In de praktijk kunnen ze weleens lang over een zaak doorgaan, omdat iedereen er iets van vindt, maar ook uit zorgvuldigheid.

'Al ben je nog zo getraind, ik vraag me af of als je een bepaalde casus ziet, dat je dan nooit een bepaalde kant op denkt..'

Er wordt op verschillende manieren getracht om culturele vooringenomenheid te voorkomen binnen VTRR:

Intercollegiaal werken

- Besluitvorming gebeurt altijd minimaal door twee personen en er worden mensen bij betrokken die mogelijk meer van zo'n casus weten (gedragswetenschapper, vertrouwensarts of deskundige).
- Collega's met verschillende expertise zijn goed benaderbaar. En ze benaderen elkaar vrij snel op hun expertise, omdat men bang is om inschattingfouten te maken.
- Intercollegiale toetsing van alle casussen.
- Er is een collega die veel afweet van STP en waarmee je zaken kunt bespreken. Ook andere collega's zijn getraind in STP.

Overleggen

- In casuïstiekbijeenkomsten die eens in de twee weken plaatsvinden: STP is daar geagendeerd en men kan zelf onderwerpen aandragen. Gaat ook over de veiligheidstaxatie, bepaalde werkwijzen, tienerzwangerschappen. Mensen worden hierdoor kritisch gehouden op hun eigen oordeel.
- Daarnaast hebben ze ook overleggen over STP, die interessant worden gevonden vanwege de specialisten in huis die er veel vanaf weten.
- Eens in de twee maanden hebben ze intervisie onder begeleiding van een externe waar ook collega's van het regioteam aan deelnemen.
- Er wordt veel gedaan aan intercollegiale toetsing en het is altijd mogelijk om specifiek te overleggen met een expert.

Training en voorlichting

VTRR biedt een scala aan trainingen die kunnen helpen bij het voorkomen van culturele vooringenomenheid. Het interne scholingsaanbod is sterk verbeterd. Momenteel is de training cultuursensitief werken in ontwikkeling die begin 2021 wordt gegeven. Daarnaast hebben medewerkers de volgende trainingen en voorlichtingen genoemd:

- Interne voorlichtingen gegeven, waarbij verschillende specialismen naar voren komen.
- Basistraining gegeven voor nieuwe medewerkers, daarin wordt cultuursensitief werken en culturele vooringenomenheid ook meegenomen. Mensen leren bij wie ze terecht kunnen en wat ze het beste kunnen doen in dergelijke casussen.
- Vorig jaar is er een thema-lunch georganiseerd met sprekers van buitenaf (over transgender-problematiek en cultuursensitiviteit).
- Een paar medewerkers hebben de training van Rob Ermers gevolgd over eer gerelateerd geweld. Een van deze medewerkers geeft aan dat er daardoor meer begrip is ontstaan voor andere culturen, waardoor dingen voor haar beter verklaarbaar worden.

Overig

- Vanuit werkbegeleiding proberen ze aandacht te vestigen op het 'door de juiste bril naar casussen kijken'.
- Bovenstaande manieren ondervangt niet alles. Daarnaast blijft bewustwording bij de individuele medewerker van belang.

4. Triage-instrument

4.1 Waardering triage-instrument

eenduidig werken
fijn en prettig instrument **statisch**
mooi instrument **ingewikkeld doordat het zo feitelijk is**
blijft in ontwikkeling **weinig ruimte voor risicofactoren**
neutraal en goed hulpmiddel **log ding**

De medewerkers geven allemaal aan dat het triage-instrument helpt om heel feitelijk en objectief naar een casus te kijken: het richt zich op veiligheid, de kern, voorkomt een tunnelvisie en automatismen en helpt om feitelijk te ordenen. Doordat het zo'n feitelijk instrument is, word je gedwongen om iets aan te vinken. Onder elkaar staat wat er allemaal gebeurd is. Op de zaken waar ze op scoren (bijvoorbeeld fysiek geweld) moeten ze een feit hangen afkomstig uit de melding. Voor het invullen van het triage-instrument is men afhankelijk van de beschikbare informatie. Het komt voor dat er niet meer informatie beschikbaar is dan informatie van derden (bijvoorbeeld de politie). In het triage-instrument wordt dan aangegeven dat deze informatie afkomstig is van de politie. Verder probeert men de persoon in kwestie dan te bellen om alsnog rechtstreekse informatie te krijgen.

'Het instrument is wel objectief, maar er is genoeg ruimte om je subjectieve mening erin kwijt te kunnen'.

Het triage instrument helpt om te bepalen of er sprake is van acute of structurele onveiligheid en dat moeten ze onderbouwen. Op de feitelijkheden wordt de beoordeling gedaan. Het instrument wordt steeds weer aangepast en blijft zich ontwikkelen, ook op problematiek vanuit een landelijke werkgroep waar Rotterdam ook aan deelneemt.

Belangrijke aandachtspunten bij het invullen van het triage-instrument zijn het zorgvuldig invullen van het instrument en alert zijn op zaken die 'gekleurd' beschreven zijn en al richting geven aan de melding. Deze informatie moet dan als mening van derden worden meegenomen in de triage.

4.2 Het triage-instrument in relatie tot culturele vooringenomenheid

Gevraagd is of het triage-instrument ervoor zorgt dat inschattingfouten door culturele vooringenomenheid verminderen. Medewerkers geven aan dat culturele vooringenomenheid met name wordt voorkomen door intercollegiaal overleg of contacten met een deskundige. De subjectiviteit kan het beste worden ondervangen door er met meerdere mensen naar te kijken. Overigens moet men altijd intercollegiaal overleggen, daar vraagt het triage-instrument ook om. Het triage-instrument zelf is gericht op het uitzoeken of er sprake is van feitelijke onveiligheid. Er wordt niet gevraagd naar de culturele achtergrond van mensen. Een andere manier om culturele

vooringenomenheid te voorkomen is door feitelijk te moeten kijken. Daar vraagt het triage-instrument om en daar worden ze ook op getraind. Er is overigens wel ruimte om de culturele vooringenomenheid alsnog kwijt te kunnen. Dat komt omdat er in de veiligheidstaxatie een component van toetsing en besluitvorming zit waarin men een veiligheidscijfer moet geven wat onderbouwd moet worden. Verder kan het een valkuil zijn dat degenen die niets anders doen dan meldingen beoordelen, dat die bij het lezen van een melding de veiligheidstaxatie al in hun hoofd hebben ingevuld. Het blijft van belang om goed na te blijven denken over *'wat vraagt dat kopje van mij?'*. De indruk is overigens niet dat dit veel voorkomt binnen VTRR. Feit blijft dat ze intercollegiaal moeten overleggen.

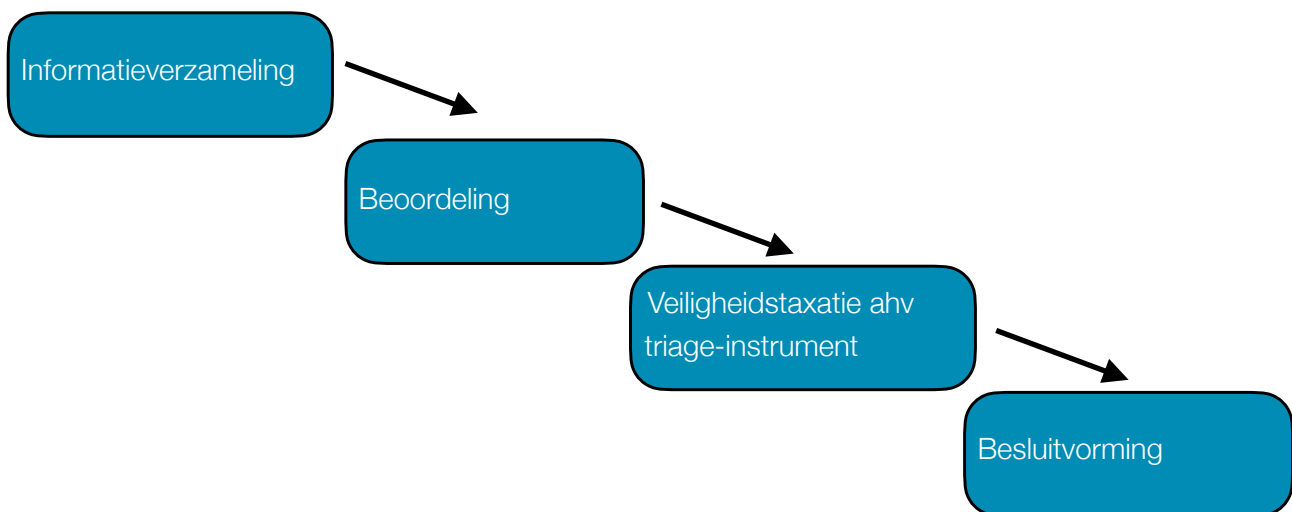
Aan de medewerkers is gevraagd of zij denken dat een triage-instrument heel anders wordt ingevuld wanneer twee medewerkers deze invullen voor één casus. De verwachting is dat de kern van de problematiek en het besluit overeen zullen komen. Het kan wel zo zijn dat de route naar het besluit (de aangevinkte vakjes) verschillend is, aangezien het invullen van het instrument mensenwerk is.

De medewerkers vinden het lastig om nog verbeteringen aan te geven voor het instrument. Ze moeten nu het instrument invullen aan de hand van de beschikbare informatie. Ze willen altijd met betrokkenen spreken wanneer dat noodzakelijk is. Maar soms is het lastig om betrokkenen te pakken te krijgen binnen de wettelijke termijn van vijf dagen wegens non-bereik of verkeerde of ontbrekende telefoonnummers. Advies is wel om de eigen mening op te schrijven als onderbouwing en om duidelijk voor het voetlicht te brengen wat de vervolgstappen zijn. De volgende die het dossier oppakt begrijpt dan beter waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt.

5. Pad naar besluitvorming

Alle meldingen worden dagelijks gescreend op acuutheid. Wanneer een melding binnenkomt hebben ze op het Advies- en Meldpunt (de 'voorkant') een wettelijke termijn van vijf dagen om een veiligheidsbeoordeling te doen. Meestal gebeurt een beoordeling op basis van de melding en één of meerdere telefonische contacten met betrokkenen. In de onderbouwing is het mogelijk om aan te geven waarom de wettelijke termijn van vijf dagen overschreden wordt (bijvoorbeeld als men het slachtoffer niet kan bereiken). Crisissen worden direct opgepakt. Alle meldingen worden daarop gecheckt. Als er uit de veiligheidsbeoordeling komt dat er sprake is van acute of structurele onveiligheid in een afhankelijkheidsrelatie en er liggen nog nader te onderzoeken vragen of er moeten veiligheid-voorwaarden gesteld worden, dan gaat de casus naar het gebiedsteam van VTRR (de 'achterkant'). De casus krijgt dan een interventie waarmee ze stappen kunnen nemen om zaken beter uit te zoeken. Binnen een interventie kan VTRR bijvoorbeeld het hele netwerk spreken.

5.1 Cruciale momenten veiligheidsbeoordeling

Gevraagd is wat de cruciale momenten in de veiligheidsbeoordeling zijn.

Daarop is wisselend geantwoord, maar uit de antwoorden blijkt dat eigenlijk elke stap in de veiligheidsbeoordeling cruciaal is:

- **De eerste twee stappen** van de veiligheidsbeoordeling: goed lezen van de melding, informatie verzamelen en zorgen dat je voldoende informatie hebt om een besluit te maken.
- In het **moment van aannemen van de melding**: met name als iets telefonisch wordt gemeld, dan wordt er vaak een bepaalde emotie mee gegeven. Dat kan dan worden overgenomen door de medewerker. Soms worden casussen aangemerkt als crisis voordat het triage-instrument is ingevuld, zo'n eerste inschatting is dan leidend voor hoe snel een casus wordt opgepakt. Daar kunnen misschien momenten ontstaan waarbij ze te snel gaan en te weinig overleggen.
- De **informatieverzameling** en het **eerste screenen**. Alle meldingen worden de eerste dag gescreend. Bij het screenen van de melding wordt bepaald of het acuut of structureel is en of er voorrang aan de casus wordt gegeven. Mocht iemand bij de eerste taxatie 'in een culturele vooringenomenheid' schieten, dan bestaat de kans dat iemand anders het overneemt. Maar zoals eerder is aangegeven zorgt intercollegiaal overleggen ervoor dat de kans dat dit gebeurt klein is.
- Bij **besluitvorming** moet je een cijfer geven waarin je alle informatie meeneemt. Dat cijfer moet je onderbouwen en daar zitten richtlijnen aan vast (zoals vervolgstappen mogen nemen).
- **De hele veiligheidsbeoordeling** is cruciaal.
- Wanneer er sprake is van **acute onveiligheid**, wat blijkt uit de veiligheidstaxatie.

Opgemerkt wordt dat het daarnaast belangrijk is om contact te hebben met de directbetrokkenen. Zeker omdat een melding soms een paar dagen later binnenkomt en er in tussentijd weer van alles gebeurd kan zijn.

'Vaak maakt één zo'n telefoontje al zoveel meer duidelijk dan een melding in eerste instantie'.

5.2 Complexe veiligheidstaxatie

Aan de medewerkers is gevraagd of het weleens lastig is om een goede beoordeling en veiligheidstaxatie te maken. En of dat vaker speelt bij casussen waarin culturele elementen een rol spelen. Een complexe veiligheidstaxatie wordt niet direct toegeschreven aan casussen waar culturele elementen een rol spelen. Het maken van een goede beoordeling en een complexe veiligheidstaxatie hebben veelal met andere zaken te maken. Door de medewerkers zijn onderstaande punten genoemd:

Slachtoffer ziet zelf ernst situatie niet in

- Soms ziet VTRR de risico's meer in dan het slachtoffer zelf.
- Het komt voor dat iemand zelf het inzicht niet heeft om uit de spiraal van geweld te stappen. Dan moet de professional daar iets in gaan doen.

Te weinig kwalitatief goede informatie

- Het komt vaak voor dat er weinig kwalitatief goede informatie beschikbaar is. Het komt voor dat bij summiere (schriftelijke) meldingen gevraagd wordt of het concreter kan. Hiermee wordt de melder ook verantwoordelijk gemaakt voor de melding.
- Het is lastig wanneer mensen niet bereikt kunnen worden telefonisch of per brief. Soms wordt de politie gevraagd om langs te gaan.
- Een casus kan complex zijn omdat de melding summier is, de informatie niet concreet is, gekleurd is (van wie komt het) of er soms informatie ontbreekt om tot een besluit te komen.
- Anonieme meldingen van buurtbewoners die in twee regels beschreven staan.
- Intern is het nog weleens de vraag wanneer er voldoende informatie beschikbaar is om de veiligheidstaxatie te kunnen doen. Bij weinig beschikbare informatie moet voorkomen worden dat er tijdens de triage een stuk vooronderzoek wordt gedaan. Vooronderzoek mag ingezet worden na het triagebesluit als het dossier door VT wordt opgepakt en de situatie daarom vraagt.
- Een goede beoordeling wordt weleens bemoeilijkt doordat het slachtoffer en/of de familie niet (meer) met informatie naar buiten wil treden. Het kan dan gebeuren dat het slachtoffer zich terugtrekt. Uiteindelijk krijgt VTRR dan niet de juiste informatie om iets in te zetten.

Beschikbare tijd

- VTRR krijgt financiering voor de tijd die aan een casus is gesteld, maar VTRR werkt met het doel om onveiligheid uit de wereld te helpen. Dat botst weleens met de gestelde normen. Aangegeven wordt dat er medewerkers zijn die echt stress ervaren door het niet voldoen aan de productienorm. De hoeveelheid tijd die men heeft om een besluit te nemen is vaak te weinig. Voor een casus die overgedragen wordt naar het lokale veld, hebben ze gemiddeld 2,7 uur. Dat is meestal voldoende. Voor een casus die naar 'de achterkant' van VTRR gaat, hebben ze gemiddeld één uur om een veiligheidsbeoordeling te doen. Dat kan te weinig zijn om voldoende informatie te verzamelen. Eén van de procesregisseurs geeft aan het idee te hebben dat het meer tijd kost wanneer culturele elementen een rol spelen,

'Als je het kwalitatief hoogstaand wilt doen, dan werkt de tijd niet mee, laat ik het zo zeggen...'

omdat je alles goed moet uitvragen. Als ze bijvoorbeeld moeten uitzoeken of er sprake is van STP, zijn ze al snel een dag bezig met de casus.

- Veel casussen passen wel qua tijd, maar het lukt niet altijd om binnen vijf dagen tot een besluit te komen, waardoor termijnen weleens overschreden worden. Er is begrip voor, maar soms moeten medewerkers daar verantwoording voor afleggen. Dat komt bijvoorbeeld doordat ze een ketenpartner of directbetrokkene niet kunnen bereiken. Ze zijn erover in gesprek of ze al dan niet over die tijdlimiet heen kunnen gaan. Moeten ze bijvoorbeeld toch een besluit nemen binnen vijf dagen wanneer de informatie niet compleet is? De werkbegeleiders proberen de procesregisseurs te trainen en te coachen om te komen tot besluiten op basis van de beschikbare informatie met behoud van kwaliteit.

Er speelt veel

- Wanneer er al veel meldingen vooraf zijn gegaan in een casus, duurt het soms langer om een veiligheidstaxatie uit te voeren.
- Het wordt ingewikkelder wanneer er meer mensen betrokken zijn, dan moeten bijvoorbeeld verstandhoudingen binnen de familie in kaart worden gebracht.

Bureaucratie

- Complexiteit kan ook zitten in het feit dat bepaalde zaken niet geregeld kunnen worden omdat je aan regels bent gebonden. Bijvoorbeeld geen crisisopvang kunnen regelen voor een meisje dat naar België is gevlucht en daardoor volgens de regels niet acuut is.

Terugkerende casussen

- Zaken die steeds weer terug komen en waar ze alles al aan gedaan hebben. Bijvoorbeeld omdat een slachtoffer zich terugtrekt op het moment dat er een interventie gaat plaatsvinden.

5.3 Culturele vooringenomenheid als verstoring element

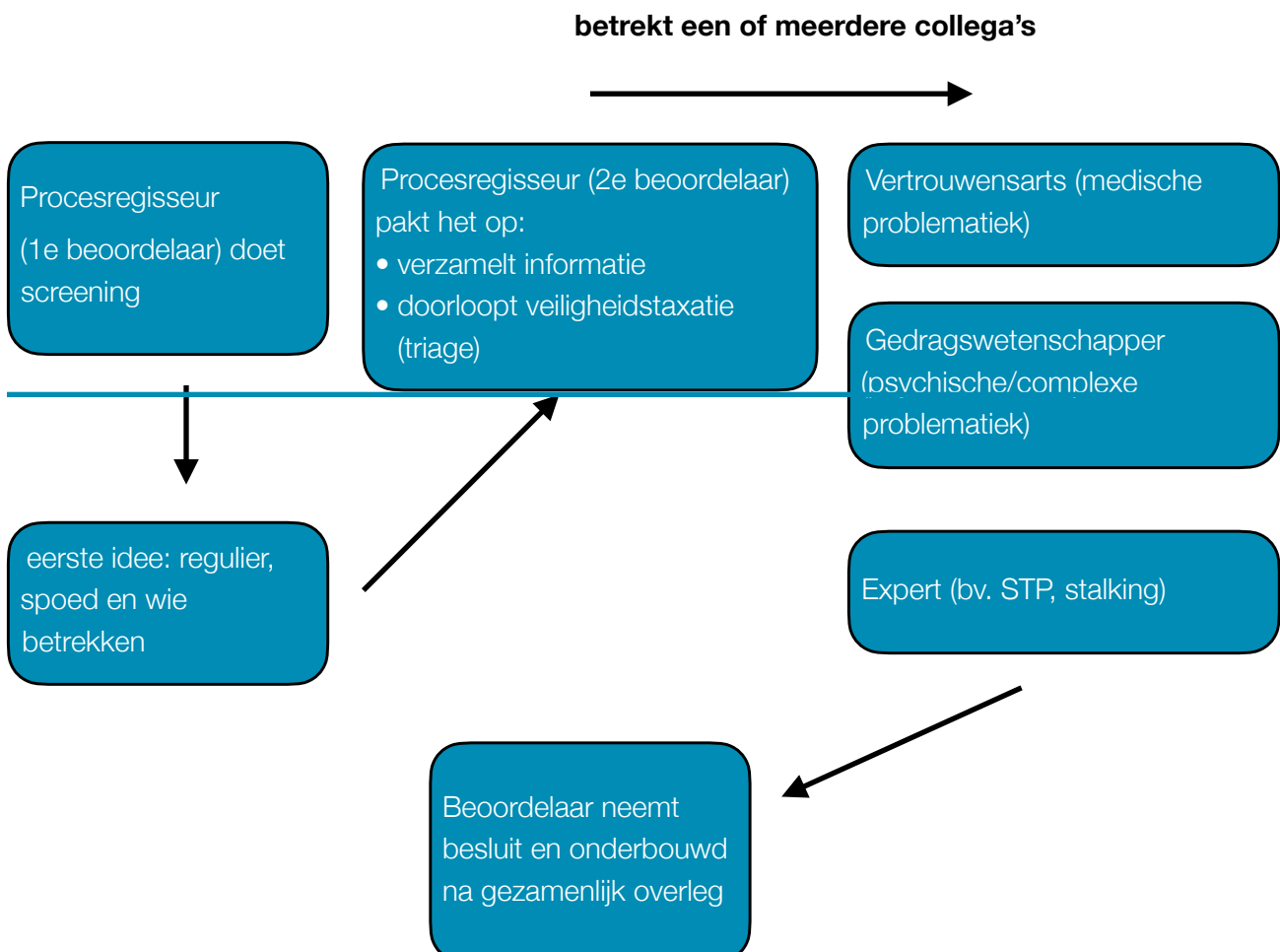
Het is onduidelijk of de veiligheidstaxatie complexer wordt vanwege culturele vooringenomenheid. Deze vraag vonden medewerkers ook moeilijk te beantwoorden. Het kan wel voorkomen dat de veiligheidstaxatie complexer wordt wanneer culturele elementen een rol spelen, maar dan komt het niet persé door culturele vooringenomenheid. Een voorbeeld hiervan is dat het complexer kan worden wanneer ze de (culturele) kaders minder goed kennen en dat ze alles goed moet uitvragen om een goede inschatting te kunnen maken. Culturele vooringenomenheid kan vanuit derden (bijvoorbeeld een huisarts, politieagent of andere professional) ontstaan, waardoor de veiligheidstaxatie anders kan verlopen.

Voorbeeld van culturele vooringenomenheid vanuit derden

De casus van een Marokkaans meisje was als acuut beoordeeld (na een gesprek met het meisje) en ze hoefde niet naar de crisisopvang. Er was wel degelijk sprake van geweld vanuit de broer. Maar dit geweld was er alleen als ze bij moeder langs ging, waar de broer woonde. Maar niet als ze daar niet kwam. Er was volgens VTRR geen sprake van eengerelateerd geweld, maar derden bestempelden de situatie van het meisje wel als acuut met mogelijk sprake van eengerelateerd geweld.

5.4 Betrokkenen bij veiligheidsbeoordeling

De melding wordt in eerste instantie door twee procesregisseurs gedaan (1e en 2e beoordelaar). De procesregisseurs moeten zelf kijken wanneer extra expertise nodig is en welke expertise. Ze hebben richtlijnen wanneer ze met een vertrouwensarts of gedragswetenschapper moeten toetsen (multidisciplinair overleg). Ze kijken altijd met minimaal twee paar ogen, maar soms ook met minimaal drie paar ogen naar een melding. De tweede persoon moet de melding lezen en kijken wat de eerste heeft beoordeeld. Verder zijn er regelmatig directbetrokkenen en hulpverlening betrokken. Ook kan het voorkomen dat een werkbegeleider wordt betrokken als het echt ingewikkeld is. Zelfs als het besluit is genomen, kan iemand in een overleg nog tips geven over een andere aanpak. Aangegeven wordt dat het Advies- en Meldpunt vaak de eerste inschatting maakt, maar nog te weinig heeft om vast te stellen. Zoals eerder gezegd kan het indien nodig worden opgeschaald naar het interventieteam. Zij kunnen in gesprek gaan met (meerdere) mensen als er uit de veiligheidsbeoordeling komt dat er sprake is van acute of structurele onveiligheid in een afhankelijkheidsrelatie en er liggen nog nader te onderzoeken vragen of er moeten veiligheidsvoorwaarden gesteld worden.

6. Schadelijke Traditionele Praktijken (STP)

6.1 Omgaan met STP

Er wordt wisselend geantwoord op de vraag of en waar STP aangevinkt kan worden in de veiligheidstaxatie. Sommigen zeggen dat je het kunt aanvinken, anderen weten het niet zeker.

'De 'die-hard STP-zaken' kun je op één hand tellen'.

'Er is een rijtje onderin, maar ik weet niet zeker of STP daar in staat. Ik ben altijd wel heel voorzichtig met daar aankruisen'.

De STP-expert geeft aan dat STP aangevinkt kan worden op 'eengerelateerd geweld' en 'huwelijksdwang'. Landelijk is bepaald dat het alleen deze twee vormen van STP zijn die aangevinkt kunnen worden. Wanneer er een vermoeden is van STP wordt de STP-expert ingeschakeld. Zij heeft daarin veel expertise en ook

anderen zijn erin getraind. Eén procesregisseur geeft aan regelmatig met een vermoeden van STP naar deze expert te gaan, maar dan blijkt het vaak toch geen STP te zijn. Dat zou een cultureel vooroordeel kunnen zijn, zo geeft ze aan. De feitelijkheden blijven belangrijk: wat maakt dat men denkt dat er sprake is van STP-componenten. Bij het Advies & Meldpunt kunnen ze vaak niet direct aangeven dat het een STP-casus is tenzij het heel duidelijk is. Soms wordt een casus waarin het niet direct duidelijk is doorgezet naar het interventieteam, waar ze meer tijd hebben om het uit te zoeken. Zij hebben een wettelijke doorlooptijd van 10 weken en mogen gemiddeld zo'n 33 uur aan een onderzoek besteden. Aangegeven wordt dat er niet veel echte STP-zaken zijn. Maar wel dat er bijvoorbeeld 'eerc componenten' in een zaak zitten. Eén medewerker geeft aan dat STP rond de zomervakantie vaak wel iets meer voorkomt: meisjes die worden meegenomen naar het buitenland.

Kenmerkend voor STP is dat er bij STP een motief nodig is om geweld te gebruiken. Bij huiselijk geweld niet, dan gaat het vaak om de context waarin mensen zich bevinden. Bij STP heb je te maken met een groter verband: een familie die zich bemoeit met 'wangedrag' van iemand in de familie waar de hele familie schade aan kan ondervinden. De familie voelt zich genoodzaakt om eerschending te herstellen. Elke familie heeft zijn eigen gedragscodes (wat past wel/niet bij de familie?). Wat verder nog is opgemerkt is dat normen en waarden binnen systemen of groepen vooral bepalen welke cultuur iemand heeft en niet zozeer afkomst, huidskleur of religie. Hierdoor kan culturele vooringenomenheid binnen hele diverse groepen spelen.

Voorbeeld van eerc componenten

Een Iraanse vrouw die vanuit Iran zonder toestemming van ouders is meegegaan met Iraanse man die al 15 jaar in NL woont. Hij was haar huwelijkskandidaat, maar door escalatie keurden ouders het af. Ze kan niet meer terug naar Iran, want dan is ze haar leven niet zeker. Dus er is sprake van eengerelateerd geweld, wanneer ze teruggaat. Dus ze kan niet terug naar Iran. Maar wat er nu speelt is huiselijk geweld door die man in Nederland, waar ze actueel hulp bij nodig heeft.

6.2 STP of stalking?

Over achterhalen of iets STP of stalking is, wordt door de medewerkers wisselend gedacht. Sommigen geven aan dat het veelal duidelijk is of het STP of stalking is. Aangegeven wordt dat stalking niet cultuurgebonden is en dat er niet automatisch sprake is van stalking wanneer er sprake is van STP. Ook is het veelal wel duidelijk wanneer het vanuit een collectief gebeurt: een hele familie die zich ermee bemoeit.

'Is het nou een vervelende stalker of is die persoon in zijn eer geschaad?'

'Ik vind het niet lastig om te bepalen of het STP of stalking is.'

Anderen geven aan dat het best lastig is om erachter te komen of iemand in zijn persoonlijke eer is aangetast óf dat het de eer van de familie is.

Een paar medewerkers geven aan dat het ook kan overlappen, alhoewel dat niet vaak voorkomt. Bijvoorbeeld een meisje die gestalkt wordt door een ex-vriendje dat ze niet mocht hebben van haar familie. Dan wordt het wangedrag waar een familie op moet reageren en stalken door het ex-vriendje. Vaak zien ze bij VTRR dat zo'n meisje banger is voor de familie dan voor de ex. Of mensen die afstand willen nemen van hun religie, waarbij vervolgens stalking om de hoek komt kijken. Overigens kunnen zowel STP als stalking worden aangevinkt.

Een aantal zaken zijn verder genoemd rondom de aanpak van stalking:

- Voor stalking hebben ze een aparte taxatie en dan heeft de politie al diepere uitvraag gedaan bij het slachtoffer. Als er dan STP-componenten in zitten, dan zou dat uit deze informatie moeten blijken.
- Voldoende informatie over een zaak is belangrijk. Daarbij hoort het raadplegen van allerlei systemen, zoals het eigen systeem, andere VT-systemen en SISA. Vanuit SISA is te zien of de Raad van de Kinderbescherming en/of de Jeugdbescherming betrokken zijn.
- Bij twijfel over een casus kan men altijd naar een collega. Iedereen heeft een training gehad over stalking en sommigen zijn erin gespecialiseerd. En er is ook een STP-specialist. Het risico op vooroordelen is daardoor kleiner.
- Stalking komt in bepaalde doelgroepen vaker voor: in kringen waar wat meer traditionele opvattingen zijn en waar de man geen gezichtsverlies wil leiden als de vrouw hem afwijst. Dat is niet perse STP, maar wel dat er iets vanuit de cultuur wordt mee gegeven.
- Binnen de stakingsaanpak hebben ze afgesproken dat iedere melding van stalking vanaf een bepaald risico met de gedragswetenschapper wordt overlegd. Daarmee is een verplicht toetsmoment ingericht. Het risico is wel dat twee gedragswetenschappers al deze meldingen bekijken met het risico dat de bril waardoor ze kijken niet altijd even objectief blijft. Er worden nu extra collega's getraind in dit type casuïstiek.
- Voor stalking bestaat een speciale aanpak aan de hand van een protocol waarbij een stappenplan wordt doorlopen. Bij STP worden experts betrokken. Het kan om hele verschillende problematieken gaan, waardoor de aanpak meer casus-specifiek is.

7. Conclusies

Wat is de rol van culturele vooringenomenheid in besluitvorming ten aanzien van veiligheidsbeoordeling?

Culturele vooringenomenheid heeft te maken met hoe er naar casussen wordt gekeken en kan bij iedereen voorkomen. Een aantal medewerkers denkt dat het eerder een valkuil is voor externen. Over het algemeen herkennen de meeste medewerkers niet dat culturele vooringenomenheid in het beoordelen van casussen veel voorkomt bij VTRR. Als het gaat om de rol die culturele vooringenomenheid kan spelen in de besluitvorming ten aanzien van veiligheidsbeoordeling, dan lijkt deze rol vrij klein te zijn. Het is niet zo dat culturele vooringenomenheid volledig uitgesloten kan worden. Maar VTRR doet er van alles aan om culturele vooringenomenheid in het beoordelen van casussen te voorkomen. De belangrijkste punten die genoemd worden om culturele vooringenomenheid te voorkomen zijn intercollegiaal overleggen, multidisciplinair werken, een beroep kunnen doen op experts (op gebied van STP en stalking) en feitelijk kijken aan de hand van het triage-instrument. Verder wordt er in training en voorlichting aandacht besteed aan cultuursensitief werken en culturele vooringenomenheid.

Er blijft altijd een risico bestaan tot culturele vooringenomenheid, bijvoorbeeld in de onderbouwing van het veiligheidscijfer in het triage-instrument. Maar VTRR lijkt zich erg bewust van de risico's en probeert de subjectiviteit op diverse manieren te ondervangen. Van belang is de bewustwording ten aanzien van culturele vooringenomenheid bij de individuele medewerker en dat blijken de medewerkers zich goed te realiseren.

Op welk moment kom je tot het besluit dat er sprake is van Schadelijke Traditionele Praktijken?

Het moment waarop besloten wordt dat er sprake is van STP is wisselend. Dat kan bij een hele duidelijke STP-zaak heel snel zijn bij de triage, maar dat komt niet vaak voor. Vaak gaat het meer om vermoeden van STP, en zitten er 'eeroepcomponenten' in de zaak. Bij een vermoeden van STP wordt de STP-expert ingeschakeld die veel expertise heeft op dat terrein. Ook kunnen stalking en STP samengaan óf is niet direct duidelijk of het over STP of stalking gaat. Wanneer het niet direct duidelijk is of er sprake is van STP, dan wordt de casus overgedragen aan het interventieteam.

Hoe ziet besluitvorming ten aanzien van veiligheidsbeoordeling bij VTRR eruit als er specifiek culturele elementen zijn?

De besluitvorming ten aanzien van de veiligheidsbeoordeling ziet er niet anders uit doordat er specifiek culturele elementen zijn. De complexiteit in de besluitvorming zit volgens medewerkers vooral in het feit dat slachtoffers bijvoorbeeld de ernst van de situatie niet inzien, of omdat er veel speelt, weinig tijd of te weinig kwalitatief goede informatie beschikbaar is. Het is duidelijk dat in de veiligheidsbeoordeling alle fasen cruciaal kunnen zijn. Medewerkers spreken vooral over inschattingfouten wanneer bijvoorbeeld summier informatie vanuit de aanmelder (bijvoorbeeld de politie) wordt overgenomen. Als daar al wordt gesproken over 'crisis' of 'eeroep' dan kan dat een risico zijn. Aan de andere kant is het zo dat in een veiligheidsbeoordeling altijd meerdere mensen betrokken zijn. Afhankelijk van de problematiek kan er ook een gedragswetenschapper,

vertrouwensarts, STP-expert of werkbegeleider betrokken worden. Er is in ieder geval minimaal altijd een eerste en tweede beoordelaar. Wanneer er nog nader te onderzoeken vragen zijn of er moeten veiligheid-voorwaarden gesteld worden, dan gaat de casus naar het gebiedsteam van VTRR ('de achterkant').

8. Aanbevelingen

Uit het onderzoek blijkt dat culturele vooringenomenheid een kleine rol speelt in de besluitvorming ten aanzien van veiligheidsbeoordeling. Culturele vooringenomenheid is nooit helemaal uit te sluiten, omdat elke medewerker in eerste instantie op een bepaalde manier denkt door de sociale /culturele context waarin men is opgegroeid. Het gaat vooral om de bewustwording van elke medewerker ten aanzien van culturele vooringenomenheid. En daar is VTRR al mee bezig. Daarnaast is er door de medewerkers nog een aantal aanbevelingen mee gegeven die het risico op culturele vooringenomenheid verder kunnen verkleinen:

Meer aandacht voor culturele vooringenomenheid in de organisatie

Een aantal keer is naar voren gekomen dat het interessant zou zijn om expliciet met het thema culturele vooringenomenheid bezig te zijn. Het zou bijvoorbeeld een keer als thema naar voren kunnen komen tijdens een casuïstiekbepreking, ook voor de collega's van het crisis- en interventieteam. Een ander idee is om een keer los van elkaar een triage-instrument te doorlopen in een casus waar mogelijk sprake is van culturele vooringenomenheid. Of een training met basisinformatie waarin ook aandacht wordt besteed aan het onderwerp culturele vooringenomenheid zou interessant kunnen zijn. Een andere tip is om medewerkers te trainen in goede gesprekstechnieken, zodat ze in korte tijd kunnen achterhalen of het in een casus gaat om STP of stalking.

Meer aandacht voor culturele vooringenomenheid bij omliggende partners

Culturele vooringenomenheid speelt uiteraard ook buiten VTRR. De ervaring is dat andere partijen (zoals politie en wijkteams) waar VTRR mee samenwerkt weleens snel een stempel op de casuïstiek plakken, waardoor culturele vooringenomenheid ook een risico is. De suggestie is dat er in het lokale veld meer aandacht mag zijn voor 'open en feitelijk kijken'.

Aandacht voor omgaan met beschikbare tijd

Het lijkt raadzaam om binnen de organisatie goed te kijken naar wat wel of niet goed is om te doen voor de veiligheidsbeoordeling. Want over beschikbare tijd is een aantal opmerkingen gemaakt. Bij triage is er weinig tijd voor gesprekken, waardoor goed uitvragen niet altijd mogelijk is. Verder bestaat daardoor het gevaar dat er mondeling te snel zaken met elkaar worden 'afgetikt'. Er moet voldoende ruimte zijn om beschikbare informatie zelf te lezen. Aan de andere kant wordt opgemerkt dat medewerkers soms veel meer informatie opgevraagd dan nodig en al een halve interventie gedaan tijdens de veiligheidsbeoordeling. Ook is opgemerkt dat het betrekken van een gedragswetenschapper mogelijk achterwege blijft omdat daardoor de kans op extra werk toeneemt. *'Werkdruk en hoge wachtlijsten zijn nooit bevorderend voor de kwaliteit in mijn beleving'*.

Bijlage Illustratie aan de hand van drie casussen

Hieronder staan de drie casussen heel kort samengevat, alhoewel de casussen op papier ook niet meer dan één A4 zijn. Op elke casus hebben twee of drie medewerkers gereflecteerd om meer zicht te krijgen op de mogelijkheid op culturele vooringenomenheid en veiligheidsbeoordeling die ze maken.

CASUS AFGHAANS MEISJE 23 JAAR

Meisje heeft vriendje gehad die pikante foto's van haar heeft gemaakt en haar daarmee heeft gechanteerd. Meisje is na € 5.000,- betalen aan de jongen naar politie gestopt, jongen is gevlucht naar Engeland, maar familie meisje weet via jongen toch van een en ander (niet van de foto's). Meisje is mishandeld door familie, gevlucht, meerdere keren gevonden en sindsdien op de vlucht voor familie. Ze woont op geheim adres. In verleden is meisje ook al mishandeld door vader. Familie zou geloof meer zijn gaan aanhangen volgens meisje. Ze is bang omdat familie vindt dat zij familienaam heeft besmeurd.

Culturele vooringenomenheid?

Drie procesregisseurs hebben deze casus gelezen en daarop gereflecteerd.

Alliedrie geven aan dat ze graag met het meisje zouden praten voor extra informatie, het liefst face-to-face. De casus roept veel vragen op. Eén van de procesregisseurs zou daar een collega bij betrekken, omdat ze niet van vooroordelen wilt uitgaan. Een andere procesregisseur benoemt daarbij het aantal beschikbare uren dat ze hebben voor zo'n melding. Het meisje spreken kan binnen de triage, maar een gesprek met de familie, zou dan belegd kunnen worden bij 'de achterkant' van VTRR, het crisisteam.

Culturele vooringenomenheid speelt in deze casus mogelijk een rol volgens twee procesregisseurs, de andere procesregisseur weet het niet vanwege beperkte informatie. De politie is afgegaan op de informatie van het meisje dat uit een moslimland komt, waar de eer van de familie hoog staat. De informatie van de politie geeft wel sturing aan het verhaal. De consequentie hiervan is dat het naar het crisisteam gaat om het verder uit te zoeken.

In eerste instantie lijken de procesregisseurs verschillend tegen de casus aan te kijken. Eén procesregisseur denkt direct aan STP en eer gerelateerd geweld en zou hier direct een STP-expert bij betrekken. Toch geeft ze aan dat zo'n casus als dit op meerdere manieren ingeschat kan worden, namelijk ook als stalking. Bij een STP-zaak betekent het dat er een STP-aanpak wordt ingezet. Het is onduidelijk of ze dan snel met de familie in gesprek gaan, aangezien de veiligheid van het meisje gewaarborgd moet blijven. Ze richten zich dan vooral op de veiligheid van het meisje. De andere procesregisseur denkt ook dat er mogelijk sprake is van STP en de derde procesregisseur denkt niet direct dat er sprake is van STP. Zij geeft aan dat het ook stalking kan zijn.

Op de vraag 'zou je er anders mee omgaan wanneer het om een autochtoon gezin zou gaan' wordt ook verschillend geantwoord. De twee procesregisseurs die vermoeden hebben van STP, geven aan dat ze anders met de casus zouden omgaan. De vraag is of dan benoemd zou worden of de naam van de familie is aangetast. De start zou hetzelfde zijn qua opvragen van extra informatie.

Veiligheidsbeoordeling?

Alliedrie de procesregisseurs zien dat er sprake is van structureel geweld en beoordelen het niet als acuut. Een procesregisseur denkt daarbij ook aan scoren op multi-probleematisch en nog aan aandachtsvestiging op locatie op haar woning: als de familie komt, dan is de politie snel ter plaatse. Vervolgstep blijft meer informatie verzamelen bij het meisje en één procesregisseur vindt ook bij familie. Aangegeven wordt dat het opzoeken van collega's met specifieke expertise in zo'n casus van belang is, zoals de STP-expert.

CASUS TURKS MEISJE 18 JAAR

Meisje is begin 2019 in contact gekomen met een Turkse jongen, is door hem aan drugs geraakt volgens moeder. Jongen mishandelde meisje en heeft haar een pilletje gegeven waar ze helemaal 'out' van ging. Meisje wist niet dat het drugs was. Toen heeft meisje tegen haar wil seks gehad met jongen en dat heeft hij gefilmd. Later nog soortgelijk voorval in hotel Easy. Jongen heeft haar en haar familie bedreigd met de dood. Jongen weet dat dit een ernstige situatie voor meisje kan opleveren ivm eerwraak. Huidige vriend van het meisje heeft screenshots van de seks gekregen. Nieuwe vriend heeft op industrieterrein afgesproken met jongen om het op te lossen, maar de jongen kwam met 20 vrienden en ze hebben de nieuwe vriend bedreigd met een pistool op zijn hoofd. Met het meisje gaat het niet goed, ze staat op wachtlijst voor GGZ. Overigens is vader van meisje al een paar weken het huis uit en weet hij nergens van, ze zijn bang dat hij heft in eigen hand gaat nemen.

Culturele vooringenomenheid?

Twee medewerkers hebben deze casus gelezen en daarop gereflecteerd.

Beiden geven aan dat ze eerst graag met het meisje zouden praten voor extra informatie. De rol van de vader triggert, daar zouden beide medewerkers meer informatie over willen. Ook het netwerk betrekken vinden ze van belang, om te kijken of het meisje ondersteuning krijgt vanuit het netwerk. Eén medewerker zou er een gedragswetenschapper bij betrekken omdat er sprake is van seksueel misbruik en drugsgebruik.

Op de vraag 'zou je er anders mee omgaan wanneer het om een autochtoon gezin zou gaan' geven beide medewerkers aan niet anders te handelen wanneer het om een autochtoon meisje zou gaan. Wel geeft een van de medewerkers aan dat ze al een beetje invulling aan de casus had gegeven doordat het om een Turks meisje gaat en vanwege de term 'eerwraak' die genoemd is. Ook de andere medewerker is alert op de culturele achtergrond in verband met de term 'eerwraak'. Maar door de werkwijze van VTRR (veiligheidstaxatie, intercollegiaal overleg en gesprekken met directbetrokkenen) blijft ze feitelijk kijken. In de veiligheidstaxatie wordt ook niet gevraagd naar 'welke cultuur'.

Veiligheidsbeoordeling?

Beide medewerkers willen eerst het meisje spreken. De ene medewerker geeft aan dat ze dan vooral wil inzoomen op het stukje eerwraak. Staat alleen de vader er zo in, of willen de ooms ook iets? De andere medewerker wil daarnaast ook de moeder spreken, aangezien ze dat volgens het nieuwe handelingsprotocol ook doen. Als dat te weinig oplevert dan gaat het door naar het interventieteam. Volgens beide medewerkers is de casus multiproblematisch en momenteel niet acuut. Een van de medewerkers zou het acuut vinden als het voorval in het hotel bijvoorbeeld net gebeurd was, de andere medewerker noemt het niet acuut omdat het meisje bij de moeder terecht kan. Beide medewerkers zien vervolgstappen op meerdere leefgebieden.

CASUS AFGHAANS MEISJE 17/18 JAAR

Melding via VT formulier vanuit de politie. Gaat om Afghaans meisje dat mishandeld wordt door haar oudere broer, die vaderfiguur probeert te zijn. Ze wonen ook met moeder, ouders zijn gescheiden. Meisje geeft aan al twee jaar mishandeld te worden door broer en net mishandeld te zijn. In 2018 kwam meisje al in beeld. Er zijn veel zorgen over meisje dat graag volgens Nederlandse normen wil leven wat botst met thuis. Casus is destijds van VTRR naar wijkteam gegaan en moeder heeft opvoedondersteuning gekregen. Meisje heeft beperkt leervermogen en valt op foute mannen.

Culturele vooringenomenheid?

Drie medewerkers hebben deze casus gelezen en daarop gereflecteerd.

Alle medewerkers geven aan dat ze zowel met het meisje als met de moeder en broer willen spreken. Inzetten op directe veiligheid voor het meisje is van belang en later op duurzame veiligheid. Eén van de medewerkers zou de STP-specialist wel even voor de zekerheid laten meekijken. Benoemt wordt dat breed kijken van belang is in deze casus. Het kan ook dat het meisje ingaat tegen alles wat verboden is en dat het gezin uit onmacht handelt. Een medewerker noemt het interventiewaardig met een wat hogere prioriteit.

Alhoewel de medewerkers in het geval van een autochtoon gezin dezelfde stappen zouden nemen, zien alle drie de medewerkers hier wel een risico op culturele vooringenomenheid. Ook omdat de politie in de melding al de term 'eengerelateerd' noemt. In een casus als dit wordt vanuit zorgvuldigheid ook meer gekeken naar de invloed op het gezin en de aanzien in de gemeenschap. Dat kan gezien worden als een vorm van culturele vooringenomenheid, aangezien niet ieder islamitisch gezin hetzelfde functioneert. Overigens gebeurt dat ook wanneer in de melding staat dat het om een streng christelijk gezin gaat. Ook wordt opgemerkt dat de consequentie van culturele vooringenomenheid kan zijn dat men voorbijgaat aan de kern van de problematiek. Aan de andere kant merkt een medewerker op dat het er juist voor zorgt dat medewerkers naar alle signalen kijken om niets over het hoofd te zien. Weer een andere medewerker merkt op dat het kan leiden tot te snelle en te heftige stappen, omdat je bijvoorbeeld teveel gefocust bent op direct veiligstellen. Rust nemen en goed kijken naar het systeem is hier belangrijk. In deze casus kan de broer negatief gelabeld worden omdat hij zijn zusje mishandelt. Terwijl het ook mogelijk is dat de broer zijn zusje wil beschermen en/of zijn moeder wil ondersteunen.

Veiligheidsbeoordeling?

De eerste inschatting verschilt tussen de drie medewerkers. Twee medewerkers zien het wel als acuut onveilig, vooral omdat de mishandelingen meerdere keren per week plaatsvinden. De andere medewerker beoordeelt het in eerste instantie meer als structureel onveilig. Extra informatie is van belang, in gesprek gaan om veiligheidsafspraken te maken en vervolgstappen om in te zetten op duurzame veiligheid. De medewerkers zien niet dat de casus anders wordt beoordeeld wanneer het om een autochtoon gezin zou gaan. Een medewerker denkt wel dat collega's eerder naar elkaar toe stappen bij een casus waarbij de term eengerelateerd geweld valt.